

DĚLENÍ DESETINNÝCH ČÍSEL

DĚLENÍ DESETINNÉHO ČÍSLA ČÍSLEM PŘIROZENÝM

VYSVĚTLENÍ A ZÁPIS

Do teď jsme desetinná čísla násobili, nyní se je naučíme dělit.

DĚLENÍ BEZE ZBYTKU

Př.: Maminka koupila 5 horalek za 49, 50Kč. Kolik stála jedna horalka?

5 horalek..... 49, 50 Kč
1 horalka x Kč
 X = 49, 50 : 5

Postup: 49, 50 : 5 = 9, 9
 4 5
 0

Dělíme 49 : 5, zapíšeme neúplný podíl 9 a zbytek 4.
 Připíšeme 5 a dělíme 45 : 5, zbytek 0.
 Desetinnou čárku zapíšeme do podílu hned, jakmile ji překročíme v dělení.

x = 9,90 Kč

Zkouška: 9,90 . 5 = 49. 50 musí být u každého dělení !!

Jedna horalka stála 9,90 Kč.

Pojmy:

49, 50	:	5	=	9,90
Dělenec	:	dělitel	=	podíl
9,90	.	5	=	49, 50
Podíl	.	dělitel	=	Dělenec

Další příklady:

9, 50 : 2 = 4,75
 1 5
 10
 0

9 : 2 = 4 zbytek 1; sepíšeme 5 a zapíšeme des. čárku v podílu, protože jsme ji překročili v dělení
 Dělíme 15 : 2 = 7, zbytek 1, protože počítáme beze zbytku, připíšeme za číslo za des. čárku nuly
 Dělíme 10 : 2 = 5, zbytek 0
 Provedeme zkoušku 2 . 4,75 = 9,50

DĚLENÍ SE ZBYTKEM

Př.:

15. dubna 1912 se potopila největší loď tehdejší doby Titanic na své cestě z Evropy do Ameriky. Loď byla dlouhá 269, 24 m. Vypočítej, kolikrát byla delší než rákosový člun Thora Heyerdahla, který se na něm vydal na cestu přes Atlantik do Ameriky. Jeho člun měřil 12 m. Počítej na tisíce metru (na 3 desetinná místa) a zapíš zbytek. Výsledek pak zaokrouhli na setiny (na 2 desetinnám místa)

Titanic délka..... 269,24 m
 Člun 12 m
Kolikrát je Titanic delší.....x m
 X = 269,24 : 12

Výpočet si znázorníme v tabulce

Zkouška příkladu znázorněného v tabulce:

22,436 (zb. 0,008)	2 2,436
	<u> 1 2</u>
	4 4 8 7 2
	<u>2 2 4 3 6</u>
	2 6 9, 2 3 2
	<u> 0, 0 0 8</u>
	<u>2 6 9, 2 4 0</u>

+ přičteme zbytek

Kolikrát byla délka Titaniku větší než délka člunu?

269,24 : 12 = 2	Dělíme 26 : 12, zapíšeme neúplný podíl 2
2	a zbytek 2
269,24 : 12 = 22	Připíšeme 9 a dělíme 29 : 12
29	Zapíšeme neúplný podíl 2 a zbytek 5
5	
269,24 : 12 = 22,	Za neúplným podílem zapíšeme desetinnou čárku,
29	protože jsme ji překročili v dělenci,
5 2	a ke zbytku sepíšeme 2
269,24 : 12 = 22,4	Dělíme 52 : 12, zapíšeme neúplný podíl 4 (desetiny)
29	za desetinnou čárku.
5 2	Zbytek je 4 (desetiny)
4	
269,24 : 12 = 22,43	Připíšeme 4 a dělíme 44 : 12
29	Zapíšeme neúplný podíl 3 (setiny)
5 2	a nezapomeneme na zbytek 8 (setin)
4 4	
8	
269,240 : 12 = 22,436	Připíšeme 0 a dělíme 80 : 12.
29	Zapíšeme neúplný podíl 6 (tisícin).
5 2	Zbytek je 8 (tisícin)
4 4	
8 0	
8	
Výsledek zaokrouhlíme na setin. 22,436 je přibližně 22,44	

Procvičování: procvič si do sešitu, nic neposílej.

1. Počítej z paměti:

a) $2,4 : 2 =$ b) $1,8 : 3 =$ c) $0,12 : 4 =$ d) $0,08 : 2 =$ e) $5,05 : 5 =$ f) $7,5 : 5 =$

2. Vypočítej písemně pod sebou:

a) $8,60 : 4 =$ b) $20,35 : 5 =$ c) $35,7 : 21 =$

d) $58,5 : 6 =$

e) $15,858 : 3$

f) $0,256 : 4 =$